

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 29.04.2024 § 173

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 29.04.2024

§ 173

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden lausuntopyyntö valitukseen koskien Tapahtuma Lahti Oy:n perustamista

5373/00.00.02.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Konserniohjauksen päällikkö, Veli-Pekka Ignatius, 044 7161895

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan perusteluosassa esitetyn.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Lakiasiaainjohtaja Virkkunen ilmoitti olevansa esteellinen. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 § 1 momentin 5 kohdan perusteella. Virkkunen poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Perusteluosa

Hämeenlinnan hallinto-oikeus kehottaa antamaan lausunnon asian liitteenä olevan valituksen johdosta sekä liittämään asiakirjoihin jäljennökset valituksenalaisen päätöksen perusteena olevista asiakirjoista.

Lausunnossa tulee antaa selostus asiasta, vastata oikeudenkäynnin osapuolten esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausua esitetystä selvityksestä. Lausunto ja asiakirjat on toimitettava hallinto-oikeudelle viimeistään 3.5.2024.

Valituksen tekijät hakevat muutosta Lahden kaupunginhallituksen päätökseen 4.3.2024 § 96, jolla kaupunginhallitus oli hylännyt oikaisuvaatimuksen kaupunginhallituksen 18.12.2023 tekemästä päätöksestä § 444. Kyseinen päätös koski tapahtuma-alan yhtiöjärjestelyjä Lahti-konsernissa. Valituksen tekijät vaativat päätösten kumoamista kokonaisuudessaan ja päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä, koska ilman sitä valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi. Lisäksi he vaativat oikeudenkäyntikulujensa korvaamista. Perusteena päätösten kumoamiselle on kielletty EU:n valtioneuvoston päätös. Valittajien mukaan päätöksellä annetaan valikoivaa etua Tapahtuma Lahti Oy:lle ja sillä väaristellään kilpailua.

Jotta kyseessä voisi olla EU:n valtioneuvoston päätöksen mukainen valtioneuvoston päätös, tulee valtioneuvostolle asetettujen kriteereiden täyttyä: julkisia varoja kanavoidaan yrityksiin eli taloudelliseen toimintaan, tämä taloudellinen etu on valikoiva, toimenpide väaristaa tai uhkaa väaristaa kilpailua, ja se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Komission tiedonannon (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtioneuvoston päätöksen, 2016/C 262/01) mukaan perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu etu on mikä tahansa taloudellinen hyöty, jota yritys ei olisi voinut saada tavanomaisissa markkinaolosuhteissa, toisin sanoen ilman valtion toimenpidettä. Edusta on kyse aina, kun yrityksen taloudellinen tilanne paranee sellaisen valtion toimenpiteen johdosta, jonka ehdot poikkeavat

tavanomaisista markkinaehdoista. Näin ollen markkinaehtoiset toimenpiteet eivät EU:n valtiontukisääntöjen alla muodosta tukea.

Niin sanottu markkinataloustoimijaperiaate on vahvistettu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä ja sitä on käsitelty valtiontukea koskevassa tiedonannossa. Markkinaehtoisuuden arvioinnissa on valituksen kohteena olevassa tapauksessa kyse siitä, onko Laden kaupungin tekemä 2,8 miljoonan euron sijoitetun vapaan oman pääoman (SVOP) rahastosijoitus Tapahtuma Lahti Oy:öön (nyk. Eventum Lahti Oy) markkinaehtoinen. Tiedonannon 101 kohdan mukaan markkinaehtoisten mukaisuus voidaan määrittää yleisesti hyväksytyyn vakimuotoisen arviointimenetelmän perusteella. Tiedonannon mukaan sopiva arviointimenetelmä voi riippua markkinatilanteesta, tietojen saatavuudesta tai transaktiolajista.

Kaupunki on perustellut päätöksen markkinaehtoisuutta sillä, että yhtiö tavoittelee pitkällä aikavälillä konsernin keskimääräistä tuottoa suurempaa tuottoa ja lyhyellä sekä keskipitkällä aikavälillä konsernin keskimääräistä tuottoa. Lahti-konsernin yhtiöt ovat tuottaneet omistajalleen vuosina 2021-2022 1,4-3,4%. Päätöksen liitteenä olevassa valtiontuki- ja kilpailuneutraliteettitarkastelussa todetaan, että yhtiön perustaminen ei ole kiellettyä valtiontukea, koska yksityinen toimija toteuttaisi samankaltaisen toimenpiteen perustaessaan uuden yhtiön. Toimenpide ei vaaranna kaupungin lakisääteisten tehtävien hoitoa eikä kasvata merkittävästi kaupungin riskiä.

Yhtiö toimii markkinaehtoisesti eikä sen toimintaan sisälly kunnan lakisääteisiä tehtäviä, kuten kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyviä tehtäviä.

Vielä on syytä todeta, että itse päätöksessä Kaupunginhallitus päätti

- perustaa Tapahtuma Lahti Oy:n

- hyväksyä yhtiön perustamisasiakirjan
- valita Tapahtuma Lahti Oy:n hallituksen
- nimetä yhtiölle toimitusjohtajan
- päätti hallituksen palkkioista
- päätti merkitä 1000 osaketta
- päätti tehdä SVOP-rahastosijoituksen
- päätti oikeuttaa kaupunginjohtajan tekemään pienimuotoisia muutoksia nyt päätettyihin asiakirjoihin

Päätöksenteon tueksi Lahden kaupunki on teettänyt asiantuntija-arvion KPMG Oy Ab:lta oman pääoman ehtoisen sijoituksen markkinaehtoisuudesta. Oman pääoman ehtoisen sijoituksen osalta kyseessä ei ole SEUT 107(1) artiklan tarkoittama valtiontuki, mikäli vastaavan kokoinen, tavanomaisissa markkinatalouden olosuhteissa toimiva yksityinen sijoittaja olisi tehnyt kyseisen sijoituksen samoissa olosuhteissa. Asiantuntija-arviossa todetaan, että tämä on osoitettava joko yksityisten sijoittajien merkittävällä osallistumisella rahoitukseen tasavertaisesti (pari passu) yhdessä viranomaisten kanssa ja/tai järkevällä (ulkopuolisten asiantuntijoiden vahvistamalla) liiketoimintasuunnitelmalla, joka osoittaa, että investointi antaa sijoittajalle riittävän tuottoasteen, joka vastaa yksityisen sijoittajan odottamaa tuottoastetta. Lahden kaupungin tilaamassa ulkopuolisessa asiantuntija-arviossa esitetään, että 3,8 M€:n suuruinen sijoitus edellyttää pitkällä aikavälillä noin 8–12 % käyttökatemarginaalia käytetyistä oletuksista riippuen (mm. yhtiön minimikassatarve, käyttökatekehitys vuosina 2024–2029, mahdollinen pääomanpalautus toiminnan tasaantuessa esim. viiden ensimmäisen toimintavuoden jälkeen). Yhtiön liiketoimintasuunnitelma on muodostettu tämän periaatteen pohjalle. Arviossa todetaan, että reunaehtojen

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 29.04.2024 § 173

täytyessä pääomitus voidaan katsoa sellaiseksi, jonka markkinatoimija vastaavassa tilanteessa rationaalisesti toimiessaan olisi valmis tekemään.

Koska kyseessä on markkinaehtoinen toimenpide, joka ei ole EU:n valtioneuvoston vastainen, tulee valitus hylätä. Näin ollen tulee myös valittajien pitää oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Eventum Lahti Oy